

מהי קוּת העֶבֶת

ויל עיי ישיבת יחיים של תורה - לובלין פעהיק ירושלים ת"ו - בראשות הגאון רבי מנחם יאנוע שליט"א, תלמידו של מרן פוסק הדור בעל ח'שבת הלוי וצוקללה'ה

תוכן הגליון

- א. מרידות התוכחה הנובעת מקנאה..... א
- ב. מתיקות הניסים - סיפור..... א
- ב. מתיקות שיחה..... א
- ב. סעודת 'ברית' בפירות האילן..... ב
- ב-ג. מיני מתיקה..... ב
- ג. מתנת החילון..... ג
- ד. מתיקות השנה בסמון לכהן ולבית המקדש..... ד
- ה. הרגשה מתוקה בדברי הכהן..... ד
- ד. מתיקות דעת הקרבן..... ד

מתיקות הניסים

להתקדש ליום קדיש להציל יהודים מהתבוללות!?

ברצוני לספר בזה מעשה נורא שבאמתחתיה בקיץ שנת תשנ"ג הייתי נתון בצרה גדולה מאד, באשר אחד מבני משפחתי יצא לתרבות רעה. בצר לי החלטתי ליסוע לתפלה בקברי הצדיקים שבאוקראינה. הסוכנים הציעו לי ליסוע באניה כדי שהמחיר יהיה זול יותר. במועד יום הנסיעה ארזתי את חפצי, ועליתי לאניה במלך יפו לטורקיה, ומשם עליתי לאניה נוספת להגיע אתה לאודסה. לפתע אחד הקברניטים שהיה גוי אוקראיני נגש אלי ואמר לי: 'אתה צריך לשלם מאה דולר, שפידעך כך דרכם שמותיבים אדם פתאומית לתת להם סכום קטן, מיד הבעתי פליאה ותשתהות על מה אני צריך לשלם, הרי כבר שלמתי את כל דמי הנסיעה במלואם! הגוי השיב בדברים לא ברורים וזעק 'תביא מהר מאה דולר!', הבנתי שלא בדאי להתרשם עקשן, כי הוא עלול להוריד אותי מהאניה, ומכיון שלתת לו את הסכום הזה אני יכול להרשות לעצמי כי מצבי היה דחוק מאד, ומה גם שהבאתי אתי סכום מועט ואם אתן לו סכום זה, אני עלול להשאיר ללא אכל ומקום שנה וקדו' בסמוך לקברי הצדיקים, לכן דחיית אותו ואמרת 'קבר אסדר את החפצים ואנש לשלם לך'...

מיד נכנסתי לפנות האניה וישבתי שם כדי להיות מסתר מעיני אותו גוי, האניה החלה בנסיעה והבנתי שהוא שבח לגמרי ממה שתבע ממני כסף, אך עד מהרה גילתי שטעיתי... לאחר כשעה של נסיעה נגש אלי אותו גוי בפנים זועזועות ובכעס גדול, ואמר לי: 'אתה חושב לנגב אותי? תביא מהר את המאה דולר!'. התחלתי להסביר לו שכבר שלמתי כל מה שמיטל עלי, והתחננתי על נפשי שאין לי כסף מותר. אבל הגוי שאינו יודע רחמים מהו, זעק יותר ויותר, והרעים עלי בקולות עצומים עד שהגדיל לעשות והגביה אותי והוציא את כל גופי מחוץ לחלון האניה מעל פני הים ואמר לי 'אתה רוצה שאני זורק אותך עכשו למים!?! לא! לא! זעקתי כשאני חור וקלא בפחד מות, והבנתיי לשלם לו, הוא החזיר אותי לאניה ואמר 'מהר תביא את הכסף!'. פתחתי את מזוודתי ואז חשכו עיני, אני מגלה שהארנק איננו, הבנתי שפגנרתי קדש עלותי לאניה המערך המעשה בעמוד ד'

משיחותיו של מוריני ראש הישיבה שליט"א

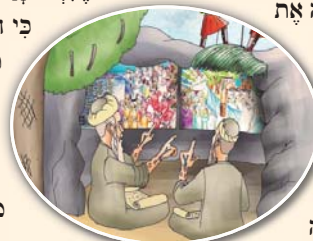
מרידות התוכחה הנובעת מקנאה!...

"ואהבת את ה'.. בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאריך.. ואספת דגנך ותירשך ויצהרך".

ולכן אמר שלמה, שבין שחתן פטור מק"ש בלילה הראשון, לכן יום זה אינו טעון הקרבת קרבנות, כי כל העם תלויים במלך, והמלך קצת הוא ביום הראשון לגשואיו, וכמו שהוכיח ה' את ירבעם ואמר לו מדוע הוכחתו? הרי נשיא הוא! שבין שהוא חתן והוא נשיא שכל העם תלויים בו, א"כ בין שפטור הוא ביום מק"ש, לכן גם יום זה אינו טעון קרבנות.

משפט העול של ירבעם...

ומעשה זה רמזו בפירשתנו, שנאמר: "לא תעשו עול במשפט", כי ירבעם שפט את שלמה ועשה עול עמו, שבגישו ברבים ועבר על "בצדק תשפט עמיתך", כי היה ראוי לו לשאול את שלמה מהי סבת הדבר שנהג כך, ולקיים בזה "שמע בין אחיכם", והוא לא נהג כן אלא עבר על "לא תלך רכיל בעמיתך" כשספר לאלפי האנשים משפטו על התנהגותו של שלמה.

ואספם לבגשו, ועבר בזה על "לא תעמוד על דם רעד", וכן עבר על "לא תשנא את אחיד בלבבך", כי בלפי חוץ עשה עצמו במקנא קנאת ה' מתוך אהבה לשלמה המלך, אבל בלבד היתה שגגה לשלמה מפני קנאתו בו, וזכה עבר על "הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא", כי נשא חטא בכך שבגישו ברבים בעת שהוכיחו.

אהבה התלויה בבשלון עצמי...

וכן עבר על "לא תקם ולא תטור", בכך שבנקמה בשלמה ובנטיית השגגה עליו מרר במלכות בנו, ולקח אליו עשרה משבטי ישראל ומלך עליהם. ועל זה אומרת התורה: "ואהבת לרעך כמוך", הינו תאהב את חברך גם אם התנהגותו לא מצאת חן בעיניך, משום שבמדהו "כמוך", וכמו שהוא נכשל במעשה זה, אף אתה אם תעמוד במקומו תפשל בזה, וכיותר גרוע מזה.

כמו שהיה אח"כ לירבעם, שבשנעשה נשיא חטא והחטיא את הרבים בע"ז, "אני ה'" - שבימו האחרון התגלה לירבעם אור ה' ואמתתו במה צריך לשמוע בקולו ולמצותיו, כי אם אדם מתחכם, בסוף נכשל ומפסיד את עולמו.

"הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא". איתא במד"ר (ויקרא יב ה): בשעה שבנה שלמה את ביהמ"ק, באותו הלילה שנתה וין ונשא את בת פרעה, והיא עשתה דמות של ירח וכוכבים בחדרו, וכשהגיע היום נדמה לו שעדין הוא לילה וישן עד שעה רביעית ביום, כשפפתחות ביהמ"ק נתונות תחת ראשו, והיה ביהמ"ק בטל ולא יכלו להקריב את התמיד של שחר.

רעדה בפולה...

עמד ירבעם וכנס אלף איש משבטו, וי"א שמונים אלף (ילקוט ש), ונכנס לבית שלמה ומחה בו כדי לקיים מצות "הוכח תוכיח את עמיתך", אבל נכשל ב"לא תשא עליו חטא", הה"ד: "בדבר אפרים רתת", כשהוכיח ירבעם ברתת ורעדה את שלמה על רתותו [הינו על חלשתו], אמר הקב"ה לירבעם: מדוע אתה מוכיחו, הלא נשיא הוא ואתה לא הגעת למקומו, ואל תדון את חברך עד שתגיע למקומו, חיד שאני עושה אותך נשיא ואין אתה יכול לעמוד בה!

בין שנכנס למלכות, מיד 'ניאשם בבעל וימת', שמת מהעוה"ב, כי לעוה"ז וזה מפני שגם להקריב את קרבן התמיד, אבל לעוה"ב לא זכה, מפני שהיה אסור להוכיחו. ע"כ תכן דברי המדרש.

שלמה המלך אינו מקריב קרבנות!?

ירבעם בן נבט שהיה גדול בתורה, עד שאומרים חז"ל שכל חכמי ישראל היו נדמים לפניו כעשבי השדה, נאמר עליו "בדבר אפרים רתת", הינו שהוא בא לידי קנאה בשלמה שהיה בן גילו, שהקנאה גורמת רתת בלב, שמפני זה הטעה את עצמו שהוא מקנא קנאת ה' והוכיחו ובגשו ברבים, ושלמה לא קם להקריב את הקרבנות, משום שהרי שנינו: 'מאימתי קורין את שמע בערבית משעה שהבהנים נכנסים לאכול בתרומתו', ומה הקשר בין ק"ש לאכילת תרומה?

אכילה לפני קריאת שמע!?

אלא שק"ש והקרבנות ואכילת התרומה, הא בהא תליא, שבשאוכלים קרבנות ותרומה אזי אפשר לקרא ק"ש, כי אז מפירים בחדר של הלב, המח והבשר דרך אברי הקרבנות, וכן מפירים בחדר הדגן תירוש ויצהר דרך אכילת התרומה, ואז אפשר לומר

ערלת החטם - היא שצריך להתגבר על כפיות הטובה, ולהורות לה' על כל נשימה ונשימה.

קיום הענין העושה על הפר... ...הסבה שצמיגונו על ערלת הפר, היא מפני שטבע האדם שישיראה את השפע שנתן ה' לחברו, שברכו בשדות וברמים, והולך בשוק כשפלי מוזן מברכים בידו - מיד קלפת הקנאה וצרות העין עוטפת את השפע שרואה, ומתמלא בקנאה ועינו רעה בחברו.

העצלות שבהרים ובנבעות... ועליו ללמוד מאנשי שבט ובולון, כמבאר בגמרא (מגלה ו): זבולון מתרעם על מדותיו הרה, משום שנפתלי על מרומי שדה. הינו שישיראה זבולון את השדות והברמים של נפתלי לא קנא בו, אלא התרעם על יצרו הרע ועל מדותיו שצריכות תקון, כי הבין שה' לא נתן לו שדות וברמים, מפני שיש בו עצלות, והיה רוגז ומצטער על מדת העצלות שבו, על דרך מה שאמרו חז"ל (ברכות ה.) לעולם ירצו אדם יצ"ט על יצה"ר.

ואמר לפני ה': לאחי כשכח נפתלי נתת שדות וברמים, שזה מוכיח שיש להם מדת הוריות, שלכן קבלו שדות וברמים שבהם צריך וזיות לחרש לזרע ולקצר וישאר עבודות השדה, ואילו לי נתת הרים ונבעות שזה מוכיח שיש בי מדת העצלות, שלכן קבלתי הרים ונבעות שבהם לא דרכת רגל אדם, והם עומדים שוממים ומתאימים לבני אדם היושבים בעצלות ובטלים ממעש.

עוד אמר זבולון: לאחי נתת ארצות שבהם עוסקים במלאכות בוריות, ולי נתת ימים ונהרות שעליהם נוסעים בספינה לאט לאט, והצטער על כך משום שאף זה מוכיח שיש בו מדת העצלות.

"וכי תבאו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל וערלתם ערלתו את פרו' שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל".

כשם שיש ערלת הבשר כך יש ערלת הפר, וערלת הפר היא ערלת ב'הפצא', וערלת הבשר היא ערלת ב'הפצא' - בגוף האדם, שצריך להסיר את המוסכים המסתירים וחופים על הטוב. וחמשה ערלות הם בגוף האדם: ערלת הברית, ערלת הלב, ערלת האזניים, ערלת הפה וערלת החטם.

השמחה והדעת שבברית המלה... ערלת הברית - הוא בשר המכסה את הדבר הטוב ביותר לאדם שהוא המשך הדורות, שמכיון שזהו הדבר הגדול ביותר, להמשיך את דעת ה' לדורות עמ", לכן ה' ברא את האדם כשיש לו כפוי בשר על זה, ועליו להסיר כדי ללמוד את האדם להעריך את החסד הגדול שהוא יכול להביא המשך דורות, שדרך כך עמ"י קים.

ערלת הלב - היא המסך שעל מוח האדם, שאינו מביט בבוראו, ועליו לעסוק בתורה ולגלות את חסדי ה' שעליו בכל רגע.

התורה מזהירה ממאכלים מוזקים... והתורה מצוה אותנו "ונשמרתם מאד לנפשתיכם", ולהשמר מאכילת מאכלים המזיקים לגוף האדם, ואם אדם נכשל והזיק לגופו, ועורקי לבו נאטמו בשמינים המסכנים את חייו, התורה מצוה אותו "ומלתם את ערלת לבבכם" - שייאכל מאכלים המסכנים את ערלת השומנים הללו, כדי שאריך ימים ושנים.

ערלת האזניים - היא הנאה שיש לאדם שלא לשמוע בקול ת"ח, שעליו להשפיל ולשמע בקולם ולא לסור מדבריהם ימיו ושמאל.

ערלת הפה - היא שצריך להתגבר על העצלות, ולדבר דברי תורה ודברי הוראה והכרת הטוב לה' מתוך התבוננות עמוקה בחסדי ה', ולהקטין מדבורי לשונו ר' יכולות ותרעומת על מדותיו של ה' ח"ו.

תפלות - מתיקות שיחיי

רבנו של עולם ובני ללמוד משלמה המלך מדת הענוה, כי היה חכם מפל אדם וצדקה להיות שפל מפל אדם כמשה רבנו, לכן נשא אשה שפלה כמשה שנשא את בת יתרו, ובאותו לילה נגמרה מלאכת בנין ביהמ"ק ושתה שלמה ליון אחרי שבע שנים שלא שתה ליון ונתקנס בו וכה נעשה ראש, שגדלה דעתו מאד לחסור בחסדי ה' שעליו, בפרט באברי גופו הבראים, ולכן סבר שאין צורך להקריב באותו יום את קרבן התמיד ולא קם ממזבחו כדי להקריבו.

אנא ה' הצילני ממדת הקנאה שמחמתה הפסיד ירבעם בן נבט את עולמו, ואע"פ שהיה גדול בתורה מאד עד שקל גדולי ישראל היו נרמים לפניו כעשבי השדה, לא הגנה עליו תורתו מפני שהשלים את מדותיו הרעות על הדעת שקבל מהתורה, ולא השלים את דעת התורה על מדותיו, ומקנאותו שלמה באתה בן גילו ומלך על כל עמ", אסף אלפים משבטו והזכיר את שלמה ובניו ברבים על שמאריך בשנה ומבטל את עבודת ביהמ"ק.

רחם עלי והצילני מלדון את חברי, כי אמרו חז"ל אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו, ובה הכח את ירבעם היחד הוכיח את שלמה שהוא נשיא וירבעם לא עומד במקומו, ולכן גזרת עליו להיות אף הוא נשיא ומלך על ישראל, כדי להראות לו שבישעמד במעמד של שלמה אף הוא יכישל, כפי שיהיה באמת שגשגל והכשיל את הרבים בעבודה וזה והפסיד את עולמו בשל.

אנא מלך חנון ורחום ובני למול את חמשת הערלות שבגופי, ערלת הברית - שאזכה לשמור את עיני ומחשבותי בטהרה מפל רע ואהיה קדוש באהבה עצומה אליך. ערלת הלב - שאסיר את המסך שעל מוחי ומעתי אכיר אותה, וע"י עסק התורה אנלה את חסדך שעלי בכל רגע, וכן בגשמי אהר שלא לאכל מאכלים מזיקים הגורמים ערלה של שומנים המזיקים ללב, אלא אכל רק מאכלים בריאים המנקים את ערלת השומנים מהלב, כדי שאריך ימים ושנים בבריות ואקדש את שמך בעולם.

ובני למול את ערלת האזניים שהיא מדת הנאה, שמחמתה האדם לא שומע בקול חכמים, אלא אהיה שפל ואשמע בקולם ולא אסור מדבריהם ימיו ושמאל. ערלת הפה - שאתגבר על העצלות ואדבר דברי תורה ודברי הוראה והכרת הטוב אליך מתוך התבוננות עמוקה בחסדיך ואחסם את פי שלא לדבר בו דברי לשונו ר' וריכילות, כדי שלא אבא עי"י גם להתרעם על מדותיך ח"ו. ערלת החטם - שאתגבר על כפיות הטובה ואכיר לך טובה ואודה לך על כל נשימה ונשימה שבאפי.

אנא ה' ובני להזהר שלא להראות ולהבליט לעיני חברינו את הטוב שחננת אותנו, כדי שלא להחליש את דעתם ולא לעבור על "לא תגזל" שכל צויתנו לבקר את פרות האילן ב' שנותיו הראשונות, כדי להראות לזולת שהשפע שברצינו נתן לנו רק ממה שלכן כשאתה מצונו לבקרו, אנו מבקרים אותו, וא"כ אין לזולת טעם לקנאות בשפע שלנו, אלא גם הוא יכול לבקש רחמים ממך ויזכה אף הוא לשפע.

ובני ללמוד משבט נפתלי שהתברך בשדות וברמים וארצות, ודאג שלא לגרם קנאה לזבולון שנחל הרים ונבעות ימים ונהרות, ולא למד מזבולון שלא קנא בו, אלא קים "יום לה' והתחולל לו" שדמים ממדת הקנאה והתפלת לה' שזכה אף הוא לזריות שבט נפתלי, ואתה עשית לו דין ונתת לו זכות גדולה לזכות את עמ"י במצות תכלת ע"י החלון שבחלקו, ובה הוא משלים לעמ"י את מצות הציצית ששקולה כנגד כל מצות התורה.

מתיקות רבי שמעון בר יוחאי

ודבר עמו על היד הגדולה של ה' שראו עמ"י בקמת ארצה, שהתקבים ללמוד את עמ"י להיות מאתדים בארצה, וכן דבר עמו על גם קריעת ים סוף ששעשע ה' לעמ"י אע"פ שהם התחלקו לה' בנות שלא האמינו בה' שיושיעם. ודבר עמו מחסד הדגן, תירוש ויצהר ובריאות העורקים והגידים וכל האברים שבגופנו, והיו ממליכים עליהם עי"י את ה' בכל עת ורגע באהבה עצומה אליו בכל לב ונפש ומאד, וזוהי היתה הק"ש שלהם.

רשב"י היה פטור אפילו מק"ש. מפני שעסק בתורה בקדושה גדולה שבה היה מקבל עליו על מלכות שמים, ובה היה משמין קבלות את חסדי ה' ואת דוד הגדולה של ה' שהיתה נכרת בפרט ביציאת מצרים ועשרת המכות, שזוהי משרת ק"ש, לכן די היה לו בעסק התורה.

שכשישב רשב"י עם בנו במערה והיה גופם מלא בשחית, היה מספר לו על מכת שחית ושאד המכות שהכה ה' את מצרים,

בו, אלא יתפלל אל ה' שיחזן אף אותו בשפע, ובדאי יזכה אף הוא.

כמה גרים יש בישראל?...

ובסמוך מצוה אותנו התורה: "וכי יגור אִתְּךָ גֵר בארְצְכֶם לא תונו אותו", ופרשו הראשונים שגֵר זה לא דוֹקא גוי שנתגור, אלא גֵר' הינו איש זר, והוא כל אדם ששונה מחברו בדרךיו ובאחרותיו ובמקצו שהוא כגור בעניו. וכוה התורה מרמזת על שבט נפתלי, שזוהר לא לגרם קנאה לשבט וכולו בשדותיו ובפרדסיו כדי שלא יעבור על "לא תונו", ואכן הוא נוהר כזה וכולו לא קנא בו כגל, ולא פורעם שנכשל במדת הקנאה, ומקנאותו בשלמה פישו ברבים ואבד את עולמו.

ברכת הכרמים...

ובכות זה זכה וכולו להבטחת הנביא: "הנה ימים באים... ונגש חורש בקצור ודרך ענבים במשך הזרע", זוהי ברכת שבט נפתלי שנתברכו בתבואה ובענבים, "והמיפו ההרים עסים וכל הגבעות תתמוגגנה", הינו שההרים והגבעות של שבט וכולו ימיפו עסים, ויתמוגגו משפע ברכת ה' שיתיה גדול משפעו של שבט נפתלי.

פרות הערלה מציאות מן הקנאה!

ומכיון ששבט האדם שנופל בקנאה וצרות עין, לכן מצוה התורה על מצות ערלה, שכל הפרות שגדלו באילן בשלשת השנים הראשונות לגדילתו, אסורים באכילה. שבוה בעל האילן מראה לחברו, שהפרות הללו שייכים לה' והוא נתנם לו במתנה, שלכן כשרצון ה' לאבדם הוא מאבדם, וכוה הוא מלמד את חברו שאין לו מה לקנאות

ויכוה קים וכולו את דברי הנמרא (עשין ו) מאי דכתבי וקינה ודימונה ועדערה - כל שיש לו קנאה על חברו ודומם, שוכן עדי עד עושה לו דין, שכן וכולו דמם ולא בא לידי מריבה עם שבט נפתלי, אלא שפך את מר לבו לפני ה', ובקשו שיתקן את מדותיו לכן ה' עשה לו דין, ואמר לו (מגלה שם): כלן צריכין לך ע"י חלון.

החלון העצל גורם לזריזות...

שבים יש את החלון שעמו צובעים את פתיל התכלת לציצית, וכן יש בו את הדג טונה שהוא דג יקר וכיון שכלם צריכים לתכלת ולדג זה, א"כ גם שבט וכולו יבואו לידי מדת הזריזות, כי הם צריכים לשרת את העם שממתינים לדברים אלו. וכן בחול יש את הזכוכית הלבנה, שעמה עושים פלים בביהמ"ק, וגם זה יביאם לזריזות כדי למלא את צרכי ביהמ"ק.

מתיקות השנה: בסמוך לבית המקדש

הינו שתוכחו את הקרנות לפי הרצון הקדוש של היהודי ולא כדגמת מעשה הגויים, והרצון של היהודי הוא להקריב את הקרבן עם התבוננות בחסדי ה' שבאברי גופו הנפרים באברי הקרנות.

שיחית בלא בונה בניו בלא נשמה...

וזה שכתב רש"י: לרצונכם, רבותינו למדו מכאן למתעסק בקדשים ודרך כך נשחטה הבהמה, שפסול, משום שצריך שיחפון לשחוט. הינו שששוחט בלא בונה ובלי התבוננות בחסדי ה', הרי שחיטתו קרובה להיות דומה לשחיטת הגוים ששחיטתם בהתעסקות בעלמא, ושוחטים בלי שום בונה וכוה.

שהקדימה לצוות על כבוד הורים לפני הכרת הטוב לה' ביום השבת, משום שאדם לא יכול להפיר טובה לה' עד שיפיר טובה לבניו שחמיבו עמו.

עם ישראל לא מתדמים לגויים כלל!

לאחמ"כ התורה מזהירה: "אל תפנו אל האלילים", הינו שישתמשו להקריב קרנות, אל תמנו לומר כזה: "מאזיב תחממני", ותתבוננו בגויים היחד הם מקריבים קרנות לאלילים וכך תעשו גם אתם, כי אין שום דמיון בין זבחי הגויים לקרנות עמי.

הרצון היהודי שבקרבן!

אלא "וכי תזבח וזבח שלמים לה' לרצונכם תזבחהו" -

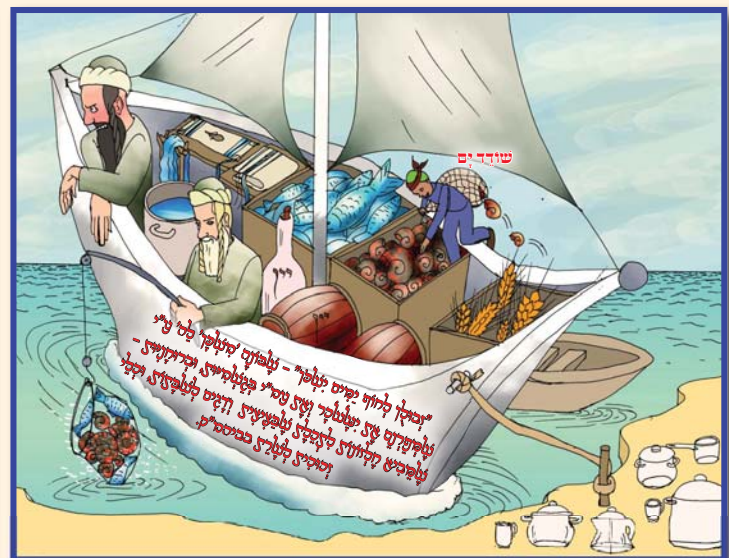
"קדשים תהיו... איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי וכו'". צריך להבין מה הקשר בין כבוד אב ואם לשבת? וכן אח"כ כתוב אזכרה מעין עבודה זרה, ולאחמ"כ נאמר על מצות הקרבת קרנות, דלכאורה אין קשר בין הדברים?

אלא יבאר, שהתורה רצתה לדבר על אסור פגול ונותר שפסול האסור הוא משום שהאכילה ובפרט אכילת הקרנות, צריכה להיות עם לב מלא בהקרת הטוב לה', כדי לקנו, וכדי ללמדנו מדת הכרת הטוב לה' הקדימה התורה לצוות על כבוד אב ואם, שזה הכרת הטוב לאדם, ואח"כ צוה על מצות השבת שזה יום של הכרת הטוב לה' על בריאת העולם בששת ימי המעשה, [והסבה

מתיקות "שבת אחים" בין יששכר, זבולון ונפתלי

מִי גֵי מִתִּיקָה

והבינו שהם אינם כשבט נפתלי שהתברכו בשדות וכרמים, שזה מוכיח שיש בהם מדת הזריזות, שעל כן ראויים הם לקבל שדות וכרמים, שהם דורשים מלאכה וזריזות רבה לחרש ולזרע וכו'. השיב ה' לשבט זבולון: לכם נתתי את החלזונות בים, שכלם צריכים להם בשביל לקים מצות תכלת, וכן יש בים את דג הטונה, ובחולות יש זכוכית לבנה שעמה עושים פלים לביהמ"ק. א"כ גם בחלקכם יש צורך במדת הזריזות, כי עליכם להזדרז לשרת את כל העם ולספק להם את דם החלזון, כדי להשלים לעמ"י את מצות ציצית, שהיא מצוה השקולה כנגד כל המצות.

נחלת זבולון היא הרים וגבעות ימים ונהרות, ואלו שבט נפתלי עוסקים בשדות וכרמים, ומקמים בהם מצות קצירת העמר, ורצים על ראשי השבולים להביא את מנחת השעורים לביהמ"ק, ולהביא מפרמיהם יין לנסוף היין בביהמ"ק.

ושבט זבולון מצטערים, מפני שזה שה' נתן להם דוקא הרים וגבעות, זה מוכיח שיש בהם מדת העצללות, כי ההרים והגבעות הם מקומות שלא דורכים בהם בני אדם, וראויים הם להנתן לבני אדם היושבים בביתם בעצללות, וכן בים שטים באטיות.

למקומה, כי במקום שייעד לאכילת הקרבן - בעונת ביהמ"ק או בירושלים, דוקא שם מתעורר לבו לאכל עם הכרה בחסד ה', ע"פ הדעת שלמדו הכהן ולפי מה שהתעורר לבו ע"י שירת הלויים, וכן דוקא במקומות אלו הוא קרוב לכל כלי המקדש ונכר לעיניו היאד הכהן שעוסק בפלים ובמלאכות גשמיים כשחיטה, וריקת הדם, הקטרת הקטרת ע"ג המזבח ובאכילת הקדשים וכו' - הופך את הכל לעבודת ה' ועי"ז מתעורר לבו לאכל גם הוא את בשר הקרבנות בקדשה גדולה, ומחזין למקומות אלו האכילה היא ללא דעת ויש בזה זלזול בקדשים.

הזמן שידעה התורה שרשם דבררי הכהן ושירת הלויים עדין לא פג מלב המקריב. ואם אוכל אחר שפנה לו הרנשה זו, הרי שבזה הוא מלול בבשר הקדש, בכך שאוכלו ללא דעת ה' שקבל מהכהן, והחמירה בזה התורה מאד שענשו בפרט. לכן אם בשעת השחיטה הוא חשב הקצבת זמן אחר לאכילת הקרבן, שהוא זמן שבו הרנשה הדעת שקבל מהכהן כבר פנה מלבו, בזה הוא מראה שאינו מתפנן לאכול את הקרבן עם הדעת של הכהן, ובהו הוא מבזה את קדשי שמים.

חשיבות מקום האכילה!
וכן הוהירה התורה שלא לאכול את הקרבן מחוץ

לאכילת בשר דוקא בעת שמיעת נגונים...
בפרשתנו נאמר דין נותר ופגול: "ביום ובחכם יאכל", הינו שבעת השחיטה צריך לכוון שהקרבן יאכל למים שהקציבה לו התורה. והספה שכבר בעת השחיטה צריך שתהיה הפונה נכונה לפי זמן המתיר לאכילת הקרבן; משום שבזמן השחיטה המקריב שומע את דבר ה' מפי הכהנים, המלמדים אותו להכיר בחסדי ה' שעליו דרך אברי הקרבן, וכן בשעה זו הוא שומע את שירת הלויים, ועם הדעת הוה הוא צריך לאכול את בשר הקרבן.

פג התקף לבשר הקדשים...
והתורה מקציבה זמן לאכילת הקרבן, שהוא

מתיקות דעת הקרבן!

שהרי הפסוקים מדברים על כל האברים, כמו: "ואת שתי הכליות ואת החלב אשר עליהן אשר על הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכליות וסירנה", וכן כתוב "וקרבו וקרעו ורחץ במים" ועוד הרבה פסוקים בזה, ובהם מבאר שהכהן מנתח כל אבר בפנ"ע, שזאת בכדי להתבונן ע"י אברי הקרבן בעמק החסד שבכל אבר ואבר, וא"כ כל פסוקי הקרבנות הם "כתוב עלי" - הם מכונים על האדם בעצמו.

התורה שבתוך המעים...

וע"ז משיך ואומר: "לעשות רצונך אלקי חפצתי", ותיאיר? ע"י "ותורתך בתוך מעי", ע"י שאתבונן בחסדי ה' שמלמדת אותנו התורה, ואכיר בחסדים שבכל אברי, ובאכל הנכנס לפי ומתעכל "בתוך מעי" ומחזק את כל אברי גופי.

קרבן תודה דוחה קרבן חטאת...
וזה שאמר דוד מלכנו "ובח ומנחה לא חפצתי", אלא "אונים ברי" - כל משרת הנהנים והמנחות, היא לשמור פאנינו את דבררי הכהן שמסביר את חסד ה' שעלנו הנכרים באברי הקרבנות. ואם נשמע מלכתחלה את דבררי הכהן הללו, נתמלא באהבת ה' ולא נבוא כלל לידי חטאים, ולא נצטרך להביא קרבן חטאת, כי "וחטאת לא שאלת" - ה' לא מבקש שנביא קרבן חטאת לכתחלה, אלא הוא קרבן שבא רק כדיעבר אם נפל אדם לחטאים.

כל פסוקי התורה מכונים לאברי האדם...
וממשיך דוד ואומר "וא אמרתי הנה כאתי במגלת ספר כתוב עלי" - בשאדם יקשיב לדבררי הכהן, הוא יגלה שכל הפסוקים שבתוכים "במגלת ספר" - בתורה הקדושה, הם כלם נכתבו על האדם בעצמו,

"לרצונכם תזבחהו". יש לבאר, דהנה כתוב (הושע ו'): "כי חסד חפצתי ולא זבח", הקב"ה אומר איני חפץ ב'זבח', אלא להכיר ב'חסד' ה' שעלינו, וללמוד מכך ללכת בדרכי ה', ולעשות גם אנו 'חסד' עם הוולת, וזה הפורש "לרצונכם תזבחהו", לזכות ולכלות הרצון הרע של המדות הרעות, ולכן תפך לאחר מכן מזהירה התורה להתרחק ממדות רעות, שנאה, נקמה, נטירה, אלא להתנהג להפך: "ואהבת לרעך כמוך".

הקרבנה ללא חפץ ה'!
וממשיך הנביא ואומר: "ודעת אלקים מעלות", הינו שהספה שצוה ה' על הקרבת עולות, כדי ללמוד מהם דעת אלקים, שהיא ההתבוננות בחסדי ה' שבאברנו הנכרים דרך אברי הקרבנות.

המשך מתיקות הניסים מעמוד א' - למרש לים ברי להציל יהודים מהתבוללות!

סימה את דבריה, ולאחר פמה ימים נפטרה גם היא מן העולם.

'פעת' מסים מר קוגניסקי את דבריו, 'ראיתי למול עיני את התנהגותו המחפירה של הגוי והבחנתני כך שאהיה יהודי עדין נפש, נקמרו רחמי עליך ונזנחתי במחזה שראיתי ביום הכפורים ושמחתני לתת לך את המאה דולר כדי להציל את חייך, כי היה נכר שנקברניט משחת זה היה מוכן ומזמן לזרק אותך למים למות'...

דבריו רגשו אותי עד דמעות, ואמרתי: 'פעת אני מבין היטב למה הביא אותי ה' למצב כזה של סכנת נפשות בכדי שאפגש יהודי טוב כמוך... נכנסתי עמו לשיחה, והוא ספר לי שיש לו בנים ובנות קטנים שאינם שומרים תורה ומצוות, ואף הוא נהג כהודיו ולא גילה להם על יהדותם.

החלטתי לקחת עלי את המשימה להשיבם לצור מחצבתם, ולהציל את נשמתם ואת חייהם הרוחניים בהכרת הטוב אליו על שהציל את חיי, כל הדרך דברתי עמו דברי יהדות שנכנסו ללבו הרה, וכשידענו מהספינה בעיר אודסה, מקום מגוריו של מר קוגניסקי, הלכתי עמו לביתו והארנו להם את אור היהדות. לאחר כשבועיים מר קוגניסקי ובניו נמולו ע"י מוהל נרא שמים, וקבלו שמות יהודיים וחנכו בת"ת לתורה ומצוות ובייתם נהפך לבית יהודי אמתי.

לפני כחדש השיב ר' אברהם קוגניסקי ז"ל את נשמתו ליוצרה כשהוא זקן וישבע ימים של תשובה, וראת שמים ותורה.

צבי הירש ליפשיץ, תל אביב

בשונה מכל הנוסעים כאן שלאף אחד זה לא היה אכפת להציל את חייו, 'אני אספר לך מה גרם לי זאת! הוא השיב, וכך הוא ספר: 'שמי וולדמיר קוגניסקי, מאז לידיתי גדלתי ברוסיה, חורי גדלו אותי ללא שום סימני יהדות ולא ידעתי כלל מאידישקייט, חוץ מזה שהורי היו מדברים ביניהם באידיש בלי שהבנתי מה הספה לזה, גדלתי עם חברים גויים ואפלו ברית מילה לא עשו לי, והכל מפתחם הגדול מהקומוניסטים.

יום אחד בשנה היתה תופעה שהיתה מוזרה לי ביותר, חורי היו שולחים אותי מהבית מהבקר למקום מרחק, ומזהירים אותי שלא לשוב עד שיהיה חשך בשמים! מאד סקרן אותי לדעת מה הם מסתירים ממני, ובשגדלתי החלטתי פעם אחת לגלות מה מתרחש בבית ברנעים אלו, הלכתי את כל הדרך הרחוקה עד לבית ופתחתי את הדלת בפתאומית, וגיליתי מחזה שעד היום לא מש מזכרונות: ראיתי קבוצת אנשים עם טליתות בוכים בדמעות שליש וארון פתוח לפנייהם ובתוכו ספר תורה, מיד סגרתי את הדלת חזרה וברחתי שלא יגלו אותי שראיתי זאת, כי פחדתי שיבו אותי על שעברתי על אזהרתם.

את מה שראיתי לא גליתי להורי אף פעם, אבי נפטר מהעולם ולאחר כשנתיים פאשר אמי שכבה על ערש דוי, היא קראה לי לבא ליד מטתה וגלתה לי שאני יהודי! ואז גליתי לה על המחזה שראיתי, ושאלתי אותה אם יש למחזה זה קשר ליהדות, והיא גלתה לי שיש זה שבו הרחיקו אותי מהבית הוא יום הכפורים שבו עמי עושים תשובה וה' מכפר על העוונות, ומפחדם שלא יתגלה הדבר לקומוניסטים הרחיקו אותי שלא אדע מקד, בזה היא

אחד הגוים גנב לי את הארנק כאשר הנחתי את המזוזה בלי השגחה.

לא ידעתי את נפשי כי הדבר עלול לעלות לי בחיי, מיד נגשתי לאנשים הסמוכים אלי והתחננתי על נפשי שילוו לי מאה דולר, כי אני בסכנת חיים, אך כלם שם היו גוים וצחקו עלי ועמדו על דמי.

ואותו קברניט לא מרפה, הוא זועק ורועק ברגליו מזעם וכעס שאשלים לו מיד! מהמהומה כל הנוסעים שבקומה העליונה ירדו לקומה התחתונה בה שהיתי והביטו במתרחש, לפתע אחד מהם נגש אלי ושאל אותי באידיש: 'זויפיל עקלט דארפסטו?' (פמה כסף אתה צריך?), 'הונדערט דאלער!' (מאה דולר!) השבתי, מיד הוא הוציא מאה דולר מכיסו ונתן לי, כפונן נתתי אותם לקברניט, ויום הפעם נח מזעפ וכלם שבו למקומותיהם.

מכל המהומה נתייתי מתש מאד ולבי עדין פועם בקרבי מהפחד וההקלה הנורא שעברתי, ומתוך כך נפלה עלי תודמה, בהרהורי לבי שחזרתי את כל המאורע וכשהגעתי לרגע ההפלה עלתה תמיהה גדולה בלבי, מי הוא זה אותו אדם שנתן לי את המאה דולר, שבחזרתו היה נראה כגוי לכל דבר, ומה גם שהוא דבר עמי בשפת אידיש?

התנערתי משנתי בפליאה גדולה והחלטתי לעלות לקומה העליונה, ולהבין מיהו האיש הלזה, עליתי מעלה וכשמציאתי אותו בין הנוסעים, חיכתי לעברו ואמרתי לו באידיש 'אין מלים בפי להודות לך, אתה פשוט הצלת את חיי', 'ברצוני', הוספתי לו, 'לדבר עמך כמה מלים אם אפשר', 'בשמחה' הוא השיב.

שאלתי אותו 'מה הדבר שגרם לך לרחם עלי,